

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ

16/12/2020

8^η ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

6.1. ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΔΟΜΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

2018 2014 2015
Όταν λέμε δομή ή διάρθρωση συνεταιρισμών εννοούμε τον τρόπο με τον οποίο είναι οργανωμένοι σε όλο το φάσμα εργασιών τους.

Η δομή των συνεταιρισμών περιλαμβάνει τόσο την ένωση των φυσικών προσώπων σε πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς όσο και την ένωση των πρωτοβάθμιων, δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων συνεταιρισμών προς την αμέσως ανώτερη συνεταιριστική βαθμίδα.

Η δομή των συνεταιρισμών έχει κατά κανόνα μορφή πυραμίδας (σχήμα 6.1).

Στη μεγάλη βάση της πυραμίδας βρίσκονται τα πολλά φυσικά πρόσωπα (αγρότες, καταναλωτές, κ.ά.), που είναι μέλη των συνεταιρισμών.

Αμέσως παραπάνω υπάρχουν οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, που είναι ενώσεις φυσικών προσώπων.

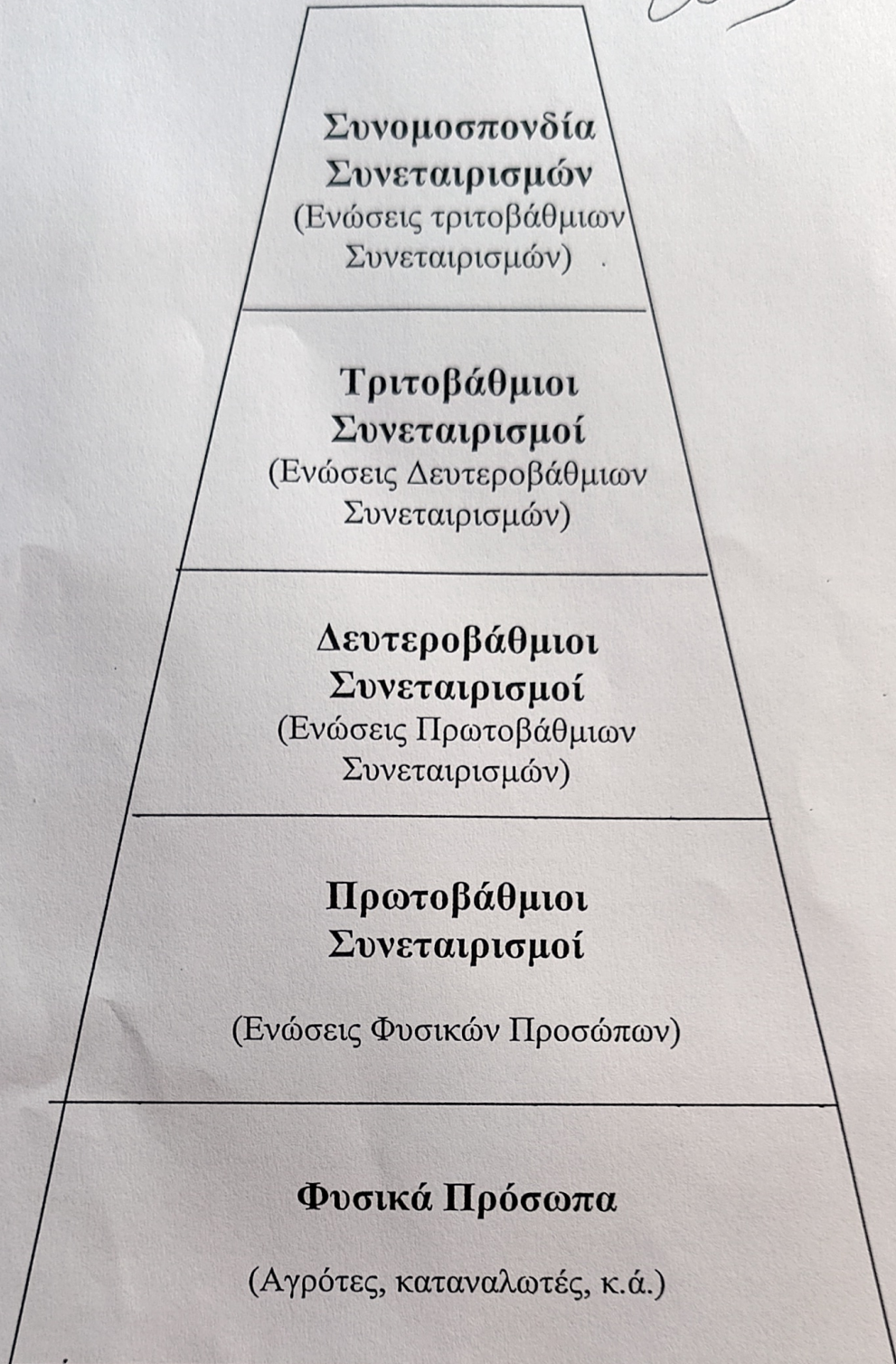
Στην επόμενη βαθμίδα της συνεταιριστικής οργάνωσης βρίσκονται οι Δευτεροβάθμιοι Συνεταιρισμοί, γνωστοί και ως Ενώσεις, που είναι ενώσεις πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών.

Στη συνέχεια είναι οι Τριτοβάθμιοι Συνεταιρισμοί, γνωστοί και ως Ομοσπονδίες, που είναι ενώσεις δευτεροβάθμιων συνεταιρισμών.

Στην κορυφή της πυραμίδας βρίσκεται η κορυφαία συνεταιριστική οργάνωση, γνωστή ως Συνομοσπονδία συνεταιρισμών, που είναι ένωση τριτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων.

2015
}

205

• 204
Σχήμα 6.1. Γενική Δομή των Συνεταιρισμών

6.2. Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

*2014 και η περιφέρεια
Μαζών ΚΑΘΕ κατηγορία συνεταιρισμού*

Στην Ελλάδα οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις είναι διαρθρωμένες σε μορφή πυραμίδας, όπως δείχνει το Σχήμα 6.2

Στη βάση της πυραμίδας βρίσκονται οι πρωτοβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις, δηλαδή οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (Α.Σ.), που είναι ενώσεις αγροτών.

Στη συνέχεια υπάρχουν οι δευτεροβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις, που είναι οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΑΣ) και οι Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.).

Μετά βρίσκονται οι τριτοβάθμιες οργανώσεις, που είναι οι Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (ΚΕ.Σ.Ε.).

Στην κορυφή της πυραμίδας βρίσκεται η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών, που είναι ένωση των τριτοβάθμιων συνεταιρισμών, και η οποία συγκροτούμενα για ιστορικούς λόγους εξακολουθεί να ονομάζεται ΠΑΣΕΓΕΣ, από την παλαιότερη ονομασία της που ήταν ΠΑνελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών.

Βέβαια, υπάρχουν και άλλα είδη συνεταιριστικών οργανώσεων (π.χ. οι συνεταιριστικές εταιρίες, κ.α.) που κάνουν εξειδικευμένες δραστηριότητες και συνδέονται με την γεωργοσυνεταιριστική πυραμίδα σε διάφορα ιεραρχικά επίπεδα.

9003

Σχήμα 6.2. Δομή των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων

6.2.1. Πρωτοβάθμιες Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (Αγροτικοί Συνεταιρισμοί)

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί (Α.Σ.) αποτελούν την πρώτη βαθμίδα της αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης.

Μέλη τους είναι φυσικά πρόσωπα, οι ίδιοι οι γεωργοί και ενδεχόμενα και νομικά πρόσωπα, βάσει του νέου νόμου 2180/2000, εφόσον το προβλέπει το καταστατικό και εφόσον τα νομικά πρόσωπα κάνουν τις ίδιες δραστηριότητες που κάνουν και τα φυσικά πρόσωπα.

Ο αριθμός των μελών σε έναν πρωτοβάθμιο συνεταιρισμό ποικίλλει ανάλογα με τον πληθυσμό της περιφέρειάς του, την ομοιογένεια και τη συνεργασία των κατοίκων, κ.ά..

Περιφέρεια του αγροτικού συνεταιρισμού είναι ένα χωριό ή ένας δήμος, ή ένας νομός ή μια ευρύτερη περιοχή και ορίζεται από το καταστατικό του. Συνήθως είναι ένα χωριό.

Έδρα του αγροτικού συνεταιρισμού είναι το χωριό ή η πόλη, όπου είναι εγκατεστημένη η Διοίκησή του

Ο αριθμός των Αγροτικών Συνεταιρισμών στη Χώρα μας, το 1988 ήταν 7.259 και περιελάμβαναν συνολικά 938.214 μέλη. Αυτό σημαίνει ότι η μέση δύναμη του κάθε συνεταιρισμού ήταν 129 μέλη.*

Στο 82% τον συνολικού αριθμού των Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας λειτουργούσε ένας τουλάχιστον Συνεταιρισμός, ενώ σε 1.400 Δήμους και Κοινότητες λειτουργούσαν περισσότεροι από έναν. Τέλος, σε 864 Δήμους και Κοινότητες υπήρχαν δύο συνεταιρισμοί του αυτού σκοπού**

Οι πρωτοβάθμιοι αγροτικοί συνεταιρισμοί διακρίνονται ως εξής, ανάλογα με τη φύση της κύριας ή αποκλειστικής δραστηριότητάς τους:

1. **Προμηθευτικοί συνεταιρισμοί**, που το κύριο ή αποκλειστικό έργο τους είναι η προμήθεια γεωργικών εφοδίων (λιπάσματα, φυτοφάρμακα, ζωοτροφές κλπ.), στους αγρότες-μέλη τους.

* Α.Τ.Ε. "Εκθεση Πεπραγμένων, έτους 1988" (Με στοιχεία της Αγροτικής Συνεταιριστικής Κίνησης), Αθήνα, 1989, σελ. 4

** ΠΑΣΕΓΕΣ: "Ελληνικοί Γεωργικοί Συνεταιρισμοί", Αθήνα, 1981, σελ. 4.

2. **Παραγωγικοί συνεταιρισμοί**, όταν οι παραγωγοί-μέλη τους επιδίδονται στην από κοινού παραγωγή αγροτικών προϊόντων.
3. **Πιστωτικοί συνεταιρισμοί**, εφόσον αναλαμβάνουν το έργο της παροχής δανείων (καλλιεργητικών, εγγειοβελτιωτικών κλπ.) στα μέλη τους.
4. **Μεταποιητικοί συνεταιρισμοί**, όταν μεταποιούν τα πρωτογενή αγροτικά προϊόντα των αγροτών-μελών τους. Οι συνεταιρισμοί αυτοί πολλές φορές ονομάζονται εναλλακτικά και αγροτοβιομηχανικοί ή γεωργοβιομηχανικοί συνεταιρισμοί.
5. **Εμπορικοί συνεταιρισμοί**, εφόσον αναλαμβάνουν τη διάθεση των αγροτικών προϊόντων των παραγωγών-μελών τους, και
6. **Συνεταιρισμοί πολλαπλού σκοπού**, όταν ασχολούνται ταυτόχρονα με περισσότερες από μια δραστηριότητες, όπως π.χ. με προμηθευτικές, πιστωτικές, μεταποιητικές και άλλες δραστηριότητες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1

Διάρθρωση αγροτικών συνεταιρισμών Ελλάδας κατά κατηγορίες δραστηριοτήτων και αντίστοιχος αριθμός μελών, 31-12-1988

Κατηγορίες Συνεταιρισμών	Συνεταιρισμοί		Αριθμός μελών
	Αριθμός	% στο σύνολο των συν/σμών	
A! ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ	6.995	96	877.794
1. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ	4.321	59	516.099
2. ΠΩΛΗΣΗΣ	461	6	76.576
3. ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ	1.927	27	267.558
4. ΔΙΑΦΟΡΩΝ	147	2	12.222
5. ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΕΡΙΣΜΟΙ	139	2	5.339
B! ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΕΡΙΣΜΟΙ	264	4	60.420
Σύνολο Συνετερισμών	7.259	100	938.214

Πηγή: Α.Τ.Ε, Διεύθυνση Συνεταιρισμών, "Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα: Κίνηση και Δραστηριότητες κατά το έτος 1988" Αθήνα 1981, σελ. 4

Στον παραπάνω πίνακα 6.1 δίνεται η διάρθρωση των αγροτικών συνεταιρισμών της Χώρας μας κατά κατηγορίες δραστηριοτήτων με τον αντίστοιχο συνολικό αριθμό μελών κάθε κατηγορίας και το ποσοστό που αντιπροσωπεύει στο σύνολο των συνεταιρισμών που λειτουργούσαν στην Ελλάδα στις 31-12-1988.

Από τον πίνακα αυτό βλέπουμε ότι οι περισσότεροι αγροτικοί συνεταιρισμοί στη Χώρα μας και μάλιστα σε ποσοστό 59% ήταν πιστωτικοί, δηλαδή έκαναν πιστωτικές εργασίες (χορήγηση δανείων) και συνήθως λειτουργούσαν για λογαριασμό της ΑΤΕ. Η δεύτερη μεγάλη κατηγορία συνεταιρισμών στη Χώρα μας ήταν οι παραγωγικοί, συνεταιρισμοί (αμπελουργικοί, οινοποιητικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, τυροκομικοί, ελαιουργικοί, παραγωγής κηπευτικών, κοινής χρήσης μηχανημάτων, κλπ.) που αντιπροσώπευαν το 27% του συνόλου των αγροτικών συνεταιρισμών της Χώρας μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2

Χωροταξική κατανομή αγροτικών συνεταιρισμών στην Ελλάδα, 1-12-1988

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ	
	Αριθμός	%
1. ΘΡΑΚΗ	391	5,39
2. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	408	5,62
3. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1.038	14,30
4. ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	441	6,08
5. ΘΕΣΣΑΛΙΑ	790	10,88
6. ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	1.084	14,93
7. ΗΠΕΙΡΟΣ	484	6,67
8. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	1.323	18,23
9. ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	205	2,82
10. ΝΗΣΙΑ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	96	1,32
11. ΚΡΗΤΗ	700	9,64
12. ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ	224	3,09
13. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ	75	1,03
ΣΥΝΟΛΟ	7.259	100,00

Πηγή: ΑΤΕ, Διεύθυνση Συνεταιρισμών, "Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα: Κίνηση και δραστηριότητες κατά το έτος 1988". Αθήνα 1989, σελ. 8

Από τους 7.259 αγροτικούς συνεταιρισμούς που λειτουργούσαν στην Ελλάδα στις 31-12-1988, οι περισσότεροι από το 1/4 (ποσοστό 26%) βρίσκονταν στη Μακεδονία. Δεύτερη σε αριθμό συνεταιρισμών (ποσοστό 18,23%) ήταν η Πελοπόννησος και τρίτη η Στερεά Ελλάδα με ποσοστό 15% περίπου, όπως δείχνει αναλυτικά ο παραπάνω πίνακας 6.2.

Οι κυριότερες δραστηριότητες των αγροτικών συνεταιρισμών είναι οι εξής:

1. **Η προμήθεια γεωργικών εφοδίων** (λιπάσματα, φυτοφάρμακα, σπόροι, ζωοτροφές, κλπ.).
2. **Η αγροτική πίστη**, δηλ. η χορήγηση διάφορων ειδών δανείων (καλλιεργητικά, κ.λπ.) στα μέλη τους.
3. **Η παραγωγή αγροτικών προϊόντων**
4. **Η μεταποίηση αγροτικών προϊόντων**
5. **Η εμπορία αγροτικών προϊόντων στο εσωτερικό και εξωτερικό.**

Ο μεγαλύτερος όγκος των δραστηριοτήτων των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών περιορίζονταν κυρίως στην προμήθεια των γεωργικών εφοδίων και στη διανομή γεωργικών δανείων.

Δυστυχώς, στους σπουδαιότερους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, τη μεταποίηση και την εμπορία των αγροτικών προϊόντων, δεν επεκτάθηκαν πολύ οι πρωτοβάθμιοι αγροτικοί συνεταιρισμοί, εξαιτίας κυρίως του μικρού μεγέθους τους.

6.2.2. Δευτεροβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές

2018 οργανώσεις

Σε αυτές ανήκουν τόσο οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΑΣ), όσο και οι Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.).

α) Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών

Οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.) έχουν ως μέλη τους πρωτοβάθμιους αγροτικούς συνεταιρισμούς της περιφέρειάς τους, που είναι συνήθως ο νομός όπου ανήκουν οι Συνεταιρισμοί.

Σύμφωνα με στοιχεία της Α.Τ.Ε., το έτος 1988 υπήρχαν 126 Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών. Αυτές προήλθαν από τη συνένωση 6.861

Πρωτοβάθμιων Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, που εκπροσωπούν το 94% περίπου του συνόλου τους και 873 χιλιάδες συνεταιίρους. Ο μέσος αριθμός μελών μιας Ένωσης είναι γύρω στους 54 συνεταιρισμούς και 6.929 φυσικά μέλη*

Στον πίνακα 6.3 δίδεται η χωροταξική κατανομή και στον πίνακα 6.4 η διάρθρωση κατά κατηγορίες δραστηριοτήτων των 126 Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών της Χώρας μας με τον αντίστοιχο αριθμό Αγροτικών Συνεταιρισμών που είναι μέλη τους και τον αριθμό των γεωργών που είναι μέλη των συνεταιρισμών και αντιστοιχούν σ' αυτές τις Ενώσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3

Χωροταξική κατανομή των Ενώσεων με τον αντίστοιχο αριθμό συνεταιρισμών και γεωργών που είναι μέλη τους, 31-12-1988

Γεωγραφικό Διαμέρισμα	Αριθμός Ενώσεων	Αριθμός συν/σμών μελών Ενώσεων	Αριθμός φυσικών μελών
1. ΘΡΑΚΗ	7	333	38.661
2. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	6	454	60.082
3. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	16	973	140.047
4. ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	7	452	35.146
5. ΘΕΣΣΑΛΙΑ	10	729	106.583
6. ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	19	956	128.422
7. ΗΠΕΙΡΟΣ	6	467	56.170
8. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	22	1.193	130.780
9. ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	5	163	28.363
10. ΝΗΣΙΑ ΚΥΚΛΑΔΩΝ	5	79	10.190
11. ΚΡΗΤΗ	18	754	101.248
12. ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ	4	243	28.576
13. ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ	1	65	8.819
Σύνολο ΕΛΛΑΔΑΣ	126	6.861	873.087

Πηγή: ΑΤΕ, Διεύθυνση Συνεταιρισμών, "Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα: Κίνημα και Δραστηριότητες κατά το έτος 1988", Αθήνα 1989.

* Α.Τ.Ε., "Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα: Κίνηση και Δραστηριότητες κατά το έτος 1988", Αθήνα 1989, σελίδα 11

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4

Διάρθρωση των Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών Ελλάδας κατά κατηγορίες δραστηριοτήτων με τον αντίστοιχο αριθμό συνεταιρισμών και γεωργών μελών τους, 31-12-1988.

Κατηγορίες Ενώσεων	Αριθμός Ενώσεων	Αριθμός Συν/σμών μελών τους	Αριθμός φυσικών μελών
Α' Ελεύθερες Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών			
– Πολλαπλών δραστηριοτήτων	102	5.993	779.374
– Δασικοί Συνεταιρισμοί	5	195	10.136
– Οινοποιητικοί Συνεταιρισμοί	3	99	17.296
– Ελαιουργικοί Συνεταιρισμοί	2	144	20.408
– Συνεταιρισμοί πώλησης οπωρ/κών	2	51	8.861
– Γαλακτοκομικοί συνεταιρισμοί	3	112	12.377
– Αγελαδοτροφικοί Συνεταιρισμοί	2	80	4.696
– Σταφιδικές Ενώσεις	1	29	4.571
– Πτηνοτροφικοί Συνεταιρισμοί	1	13	1.153
– Αλιευτικοί Συνεταιρισμοί	1	36	1.031
Σύνολο ελεύθερων Ε.Α.Σ.	122	6.752	859.903
Β! Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών Ειδικής Νομοθεσίας			
– Συνεταιρισμοί Μαστιχοπαραγωγών	1	20	5.784
– Συνεταιρισμοί Θηραϊκών προϊόντων	1	14	2.206
– Οινοποιητικοί Συνεταιρισμοί	1	25	3.712
– Κιτροπαραγωγικοί Συνεταιρισμοί	1	50	1.482
Σύνολο Ε.Α.Σ. Ειδικής Νομοθεσίας	4	109	13.184
Γενικό Σύνολο	126	6.861	873.087

Πηγή: ΑΤΕ, Διεύθυνση Συνεταιρισμών, "Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα: Κίνημα και Δραστηριότητες κατά το έτος 1988", Αθήνα 1989.

Όπως δείχνει ο πίνακας 6.4 σχεδόν το σύνολο (ποσοστό 88%) των Δευτεροβάθμιων Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, είναι πολλαπλού σκοπού. δηλ. αναλαμβάνουν περισσότερες από μια γεωργικές δραστηριότητες.

Οι κυριότερες δραστηριότητες στις οποίες επιδίδονται οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών είναι η προμήθεια γεωργικών εφοδίων στους παραγωγούς-μέλη τους, η ανάληψη πιστωτικών εργασιών, κ.α. Εξαιτίας του μεγαλύτερου μεγέθους τους και της οικονομικής επιφάνειάς τους, οι Ενώσεις ασχολούνται και με μεταποιητικές και εμπορικές εργασίες.

β) Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.)

Οι Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.), είναι μια άλλη μορφή συνεταιριστικής οργάνωσης, η οποία καθορίστηκε για πρώτη φορά με τον νόμο 479/1943. Με βάση τον Νόμο αυτόν έχουν συσταθεί επτά (7) Κοινοπραξίες. Απ' αυτές οι τέσσερις (4) είναι Κοινοπραξίες Πρωτοβάθμιων Συνεταιρισμών, οι δύο (2) είναι Κοινοπραξίες Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών και η μία (1) είναι Κοινοπραξία δύο (2) συνεταιρισμών και δεκατεσσάρων (14) Ενώσεων.

Με το Νομοθετικό Διάταγμα 3874/1958 επιτράπηκε η σύσταση Κοινοπραξιών μεταξύ συνεταιριστικών οργανώσεων και της Α.Τ.Ε. με σκοπό την ίδρυση γεωργικών βιομηχανιών και άλλων εγκαταστάσεων. Από το 1958 ως σήμερα συστάθηκαν εννέα (9) τέτοιες Κοινοπραξίες

Οι κυριότερες Κοινοπραξίες που συστάθηκαν στη Χώρα μας φαίνονται στον πίνακα 6.5.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.5

Κοινοπραξίες αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων

α) ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ				
α/α Επωνυμία	Έδρα	Έτος Ίδρυσης	Αριθ. μετεχόντων	
			Συν/σμών	Αγροτών
1. Κοινοπραξία Μελισσοκομικών Συν/σμών Βόρειας Ελλάδας	Θεσ/νίκη	1954	20	858
2. Γεωργ. Κοινοπραξία Οπωρ/κών Συν/σμών Αλμωπίας ΓΕ.ΚΟ.ΣΑ	Αριδαία	1983	6	820
3. Κοινοπραξία Εμπορ. Καπνών Γ.Σ. Νομού Πέλλας (ΚΕΚΕΓΕΣ)	Κ. Βρύση	1984	5	1.498
4. Κοινοπραξία Γεωργ. Συν/σμών Μελίκης και Περιχώρων	Μελίκη	1985	7	2.008
5. Κοιν/ξία Μελισσοκομικών Συν/σμών Ελλάδας «ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΗ»	Αθήνα	1949	45	3.689
6. Κοινοπραξία Ανθοκομικών Συνε- ταιρισμών Ελλάδα	Αθήνα	1981	10	598
7. Κοινοπραξία Συν/σμών Αμπελουρ- γών Επαρχίας Θηβών	Θήβα	1961	18	1.470
8. Κοινοπραξία Συν/σμών Βουπρασίας «Η ΜΑΝΩΛΑΔΑ»	Βάρδα	1980	3	425
β) ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ ΕΝΩΣΕΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ				
α/α Επωνυμία	Έδρα	Έτος Ίδρυ- σης	Μετοχικές Οργαν.	
			2/θμίες	1/θμίες
1. Κοινοπραξία Ε.Γ.Σ. Θράκης Βιομ. Ηλιόσπορου (ΒΙΟΜΗΛ)	Αλεξ/λη	1985	7	-
2. Κοινοπραξία Ε.Γ.Σ. Βέροιας, Αλε- ξανδρείας και Νάουσας, «ΑΛΒΕΝΑ»	Βέροια	1982	3	-
3. Κοινοπραξία Διεθνών Μεταφορών «ΚΟΔΙΜΕΤ»	Σκύδρα	1983	8	-
4. Κοινοπραξία Ε.Γ.Σ. Διαχ/σης Γεωργ. Πρ/ντων «ΚΥΔΕΠ»	Αθήνα	1940	89	-
5. Κοινοπραξία Συν/κων Οργανώσεων Σουλτανίνας «ΚΣΟΣ»	Αθήνα	1940	15	4
6. Κοινοπραξία Ε.Γ.Σ. Διαχ/σης νωπών «ΣΚΟΠ»	Αθήνα	1963	53	-
7. Κοινοπραξία Ανάπτυξης Ελαιοκ. Δυτ. Ρεθύμνης «ΚΑΤΕΔΥΡ»	Επισκοπή	1983	1	1

Πηγή: ΑΤΕ, Διεύθυνση Συν/σμών, «Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα: Κίνηση και δραστηριότητες κατά το έτος 1988», Αθήνα 1989, Πίνακας Ν.ο.1

6.2.3. Τριτοβάθμιες Συνεταιριστικές Ενώσεις *αοιγ*

Οι Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (ΚΕ.Σ.Ε.) είναι τριτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις και έχουν ως μέλη τους δύο ή περισσότερες ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών.

Έχουν ως περιφέρεια συνήθως ολόκληρη την Επικράτεια, η οποία μαζί με την έδρα της ορίζονται στο Καταστατικό.

Ο σκοπός των κεντρικών συνεταιριστικών ενώσεων είναι, όπως ορίζει το άρθρο 29 του Νόμου 2810/2000, "ο συντονισμός και η ενίσχυση της συνεταιριστικής δράσης των μελών τους, καθώς και η ανάληψη εργασιών και η παροχή υπηρεσιών σε ευρύτερη κλίμακα".

Για κάθε κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν, δημιουργείται μόνο μια κεντρική συνεταιριστική ένωση, όπως π.χ. για: (1) τον καπνό, (2) το βαμβάκι, (3) τις σταφίδες, (4) τα δημητριακά, (5) τα οπωροκηπευτικά, (6) τα ελαιοκομικά, (7) τα κτηνοτροφικά, κ.α. προϊόντα.

Κάθε Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών, μπορεί να συμμετέχει σε περισσότερες κεντρικές συνεταιριστικές ενώσεις, αν υπάρχουν περισσότερα από ένα βασικά προϊόντα ή κλάδοι παραγωγής στο νομό.

Οι κύριες δραστηριότητες των Κεντρικών Συνεταιριστικών Ενώσεων είναι οι εξής:

1. **Ο εφοδιασμός των μελών τους με αγαθά** που είναι απαραίτητα για την πρωτογενή ή δευτερογενή παραγωγή τους.
2. **Η μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων**, όταν για τη λειτουργία του σχετικού εργοστασίου απαιτείται η συνεργασία δύο ή περισσότερων μελών-ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών.
3. **Η εμπορία των αγροτικών προϊόντων των μελών τους.**

Στον παρακάτω πίνακα 6.6 φαίνονται οι κυριότερες κεντρικές συνεταιριστικές ενώσεις, που συστάθηκαν και λειτούργησαν στη Χώρα μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.6

Κεντρικές Κλαδικές Συνεταιριστικές Ενώσεις στην Ελλάδα, 31-12-1988

α/α	Επωνυμία	Έδρα	Έτος Ίδρυσης	Μετοχικές Οργαν.	
				2/θμίες	1/θμίες
1.	Κεντρική Ένωση Ελαιοκομικών Προϊόντων «ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ»	Αθήνα	1949	56	-
2.	Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Αμπελουργικών Προϊόντων (ΚΕΟΣΟΕ)	Αθήνα	1949	22	8
3.	Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Κτηνοτροφικών Προϊόντων «ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ»	Αθήνα	1962	84	-
4.	Κεντρική Ένωση Γεωργικών Συνε- ταιρισμών Κορινθίας «ΚΕΝΚΟΡ»	Κόρινθος	1966	6	-
5.	Κεντρική Ένωση Γεωργικών Συνε- ταιρισμών Κορινθιακής Σταφίδας	Πάτρα	1985	10	-
6.	Κεντρική Ένωση Σύκων και Ξηρών Καρπών	Καλαμάτα	1953	2	-
			Κεντρική Ένωση Γεωργικών Συνεται- ριστικών Οργανώσεων Ν. Χανίων	Χανιά	1952

Πηγή: ΑΤΕ, Διεύθυνση Συνεταιρισμών, «Το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα: Κίνημα και Δραστηριότητες κατά το έτος 1988», Αθήνα 1989, Πίνακας Νο 3.

6.2.4. Συνεταιριστικές Εταιρίες

Οι συνεταιριστικές εταιρίες είναι μια άλλη μορφή συνεταιριστικών οργανώσεων, οι οποίες συστάθηκαν για να μπορέσουν να αναλάβουν σημαντικές δραστηριότητες που απαιτούν πολλά κεφάλαια, υψηλής στάθμης και εξειδικευμένο προσωπικό και άμεση λήψη αποφάσεων, όπως π.χ. είναι η μεταποίηση και η εμπορία των αγροτικών προϊόντων, η αγροτική πίστη, οι ασφαλιστικές εργασίες, κ.ά.

Παρόλο που οι συνεταιριστικές εταιρίες τυπικά μοιάζουν με τις αστικές ανώνυμες εταιρίες, εντούτοις διατηρούν ορισμένα βασικά χαρακτη-

ριστικά των αρχών του συνεργατισμού, όπως π.χ. είναι η μη κερδοσκοπική λειτουργία τους. Άλλη διαφορά τους από τις αστικές εταιρίες είναι ότι οι μετοχές τους ανήκουν σε οργανώσεις και όχι σε πρόσωπα και ότι είναι πάντοτε ονομαστικές.

Γνωστές συνεταιριστικές εταιρίες στη Χώρα μας είναι οι εξής:

1. Η Σ.Ε.Κ.Ε. (Συνεταιριστική Ένωση Καπνοπαραγωγών Ελλάδας), η οποία ασχολείται με την εμπορία του καπνού.
2. Η ΣΕΚΑΠ, η οποία ασχολείται με την παραγωγή τσιγάρων.

2015 2014 2018
 6.2.5. Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.)

2015 Η ΠΑΣΕΓΕΣ είναι η κορυφαία αγροτική συνεταιριστική οργάνωση της Χώρας. Αποτελείται από όλες τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών και έχει ως περιφέρεια ολόκληρη την Επικράτεια. Δεν ασκεί καμιά οικονομική δραστηριότητα (παραγωγή και εμπορία αγροτικών προϊόντων, διακίνηση γεωργικών εφοδίων, κλπ.). Είναι όμως ο συντονιστικός φορέας όλων των αγροτοσυνεταιριστικών οργανώσεων στην Ελλάδα.

Οι κύριες δραστηριότητες της ΠΑΣΕΓΕΣ είναι οι εξής:

1. Εκπροσωπεί το συνεταιριστικό κίνημα της Χώρας στο εσωτερικό και εξωτερικό και επιμελείται την τήρηση των διεθνών συνεταιριστικών αρχών και την προαγωγή της συνεταιριστικής ιδέας.
2. Διαπραγματεύεται και συνάπτει συλλογικές συμβάσεις εργασίας για το προσωπικό των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων κάθε βαθμίδας.
3. Παρέχει εξωσχολική επαγγελματική εκπαίδευση, ιδρύοντας προς τούτο κατάλληλα εκπαιδευτικά κέντρα.
4. Γνωμοδοτεί για διάφορα θέματα (αναδιαρθρώσεις καλλιεργειών, οικονομικές ενισχύσεις και κίνητρα που παρέχονται στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις) κλπ.
5. Αναλαμβάνει την εκπόνηση μελετών και ερευνών χρήσιμων για

την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

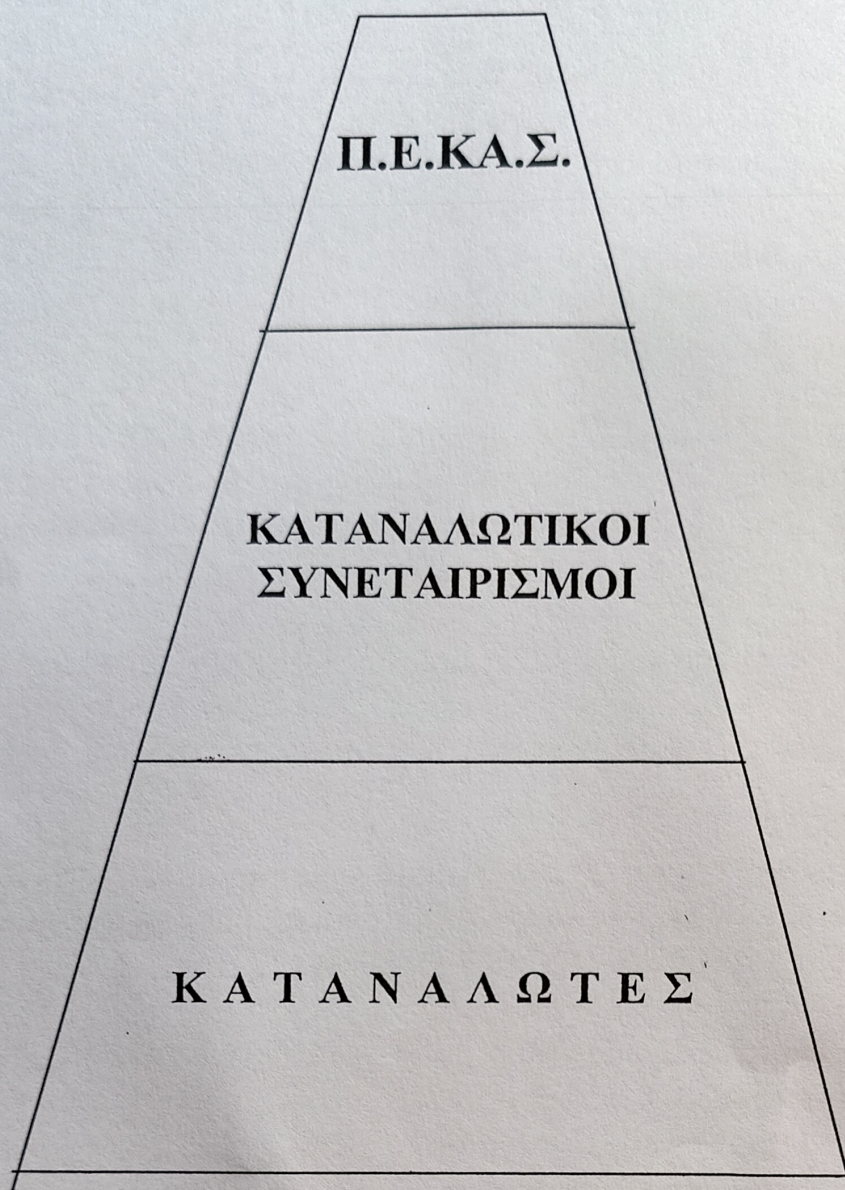
6.3. Η ΔΟΜΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Όταν μιλάμε για καταναλωτικούς συνεταιρισμούς, προφανώς αναφερόμαστε σε **ανοιχτούς** καταναλωτικούς συνεταιρισμούς, όπου μπορεί να γίνει μέλος οποιοσδήποτε καταναλωτής, εφόσον βέβαια δεν ασκεί κάποιο ανταγωνιστικό επάγγελμα (Super market, κ.ά.). Τέτοιοι είναι οι Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί τύπου “ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ-CONSUM” και ΙΝΚΑ.

Δεν αναφερόμαστε στους ομοιοεπαγγελματικούς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς (π.χ. συνεταιρισμός των υπαλλήλων της ΔΕΗ, κ.ά.), που είναι **κλειστοί** καταναλωτικοί συνεταιρισμοί, γιατί σε αυτούς δεν μπορούν να γίνουν μέλη καταναλωτές που δεν ασκούν το ίδιο επάγγελμα.

Η **δομή** των καταναλωτικών συνεταιρισμών είναι πιο απλή σε σύγκριση με εκείνη των αγροτικών συνεταιρισμών, ίσως γιατί είναι λιγότερο αναπτυγμένοι τόσο σε έκταση όσο και σε αριθμό.

Πράγματι, οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί στην Ελλάδα, που είναι και αυτοί διαρθρωμένοι σε μορφή πυραμίδας (Σχήμα 6.3), έχουν σαν βάση τους καταναλωτές-μέλη των συνεταιρισμών και μετά τους **πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς** ή απλώς καταναλωτικούς συνεταιρισμούς, που έχουν ως μέλη καταναλωτές (φυσικά πρόσωπα). Στην αμέσως ανώτερη βαθμίδα βρίσκεται η δευτεροβάθμια οργάνωσή τους, η Πανελλήνια Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών (**ΠΕΚΑΣ**), που είναι ένωση των καταναλωτικών συνεταιρισμών.

Σχήμα 6.3. Δομή των καταναλωτικών συνεταιρισμών στην Ελλάδα

6.3.1. Καταναλωτικοί Συνεταιρισμοί

Το κύριο έργο των καταναλωτικών συνεταιρισμών είναι η λιανοπώληση τροφίμων και άλλων αγαθών οικιακής χρήσης.

Περιφέρεια των καταναλωτικών είναι συνήθως μεγάλα ή μικρά αστικά κέντρα (Θεσσαλονίκη, Κατερίνη, κ.ά.) με τα γύρω προάστια ή χωριά, όπως αυτή ορίζεται στο καταστατικό .

Έδρα των καταναλωτικών συνεταιρισμών είναι τα αστικά κέντρα, όπου κυρίως λειτουργούν.

Ο Καταναλωτικός Συνεταιρισμός «Ο ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ-KONSUM» Θεσσαλονίκης είναι ο πρώτος και ο μεγαλύτερος συνεταιρισμός από πλευράς αριθμού καταστημάτων και υπαλλήλων και ακολούθησαν της Αθήνας, των Χανίων, της Χαλκίδας, της Δράμας, του Λαυρίου και της Κατερίνης.

. Σε όγκο πωλήσεων ο Συνεταιρισμός Θεσσαλονίκης είναι πρώτος.

6.3.2. Πανελλήνια Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών (Π.Ε.Κ.Α.Σ.)

Οι πρωτοβάθμιοι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί της Ελλάδας ενώθηκαν και δημιούργησαν αρχικά την δευτεροβάθμια οργάνωση «ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ», με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Αργότερα μετονομάστηκε σε «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ (Π.Ε.Κ.Α.Σ.).

Η ΕΝΩΣΗ συνέβαλε σημαντικά στην ανάπτυξη του καταναλωτικού συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας, κυρίως με τη μεταφορά της γνώσης και εμπειρίας της καθώς και με τη χρηματοδότηση των νέων συνεταιρισμών.

Το κύριο έργο της Ένωσης είναι: (1) η διάδοση της Συνεταιριστικής Ιδέας και η δημιουργία καταναλωτικών συνεταιρισμών στη χώρα μας και (2) οι **μαζικές προμήθειες** αγαθών για την επίτευξη καλύτερων τιμών αγοράς και πώλησής τους.

Αναμφίβολα, το μέλλον του καταναλωτικού συνεταιριστικού κινή-

ματος στη Χώρα μας εξαρτάται από την διορατικότητα της Ηγεσίας του να αξιοποιήσει τα μηνύματα των καιρών, που είναι:

- (1) η ενοποιημένη δράση,
- (2) η ορθολογική οργάνωση,
- (3) η αξιοκρατική στελέχωση με ικανά και ειδικευμένα στελέχη,
- (4) η κομματική ουδετερότητα,
- (5) η προσέλκυση και κινητοποίηση ιδεολόγων συνεταιριστών στη διοίκηση των συνεταιρισμών,
- (6) η αλλαγή νοοτροπίας των Ελλήνων καταναλωτών προς την κατεύθυνση προτίμησης της αγοράς τροφίμων από συνεταιριστικά καταστήματα, κλπ.
- (7) η διακίνηση εγγυημένων προϊόντων ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων και των προϊόντων ονομασίας προέλευσης και των βιολογικών προϊόντων, κ.ά.